

ATV'nin "Hastane"si Ne Anlatıyor?

ATILLA YAYLA*

Pazartesi akşamları ATV'de "Hastane" adlı bir televizyon dizisi yayınlanıyor. Başrol-lerini güldürü sanatçıları Zeki Alasya ile Metin Akpınar'ın oynadığı dizi epeyce yüksek izlenme oranları tutturuyor. Senaryosu Atay Süzer tarafından yazılan dizinin yönetmenliğini de Zeki Alasya yapıyor.

"Hastane" veya buna benzer başka adlar altında filmler çekilmesi, televizyon dizileri yapılması bize özgü bir olay değil. Özellikle film endüstrisinin çok gelişmiş olduğu ABD'de bu tür yapımlara çok rastlanıyor. Dünya pazarlarında geniş payları olmasından ötürü, bu ülkedeki yapımcıların-şirketlerin hazırladığı filmler dünyanın diğer ülkelerinde ve bu arada Türkiye'de gösterime giriyor. Nitekim, bizim televizyon kanallarımızda zaman zaman bunları seyrettiğimiz oluyor.

Hastanelerdeki hayatı konu alan filmlerin belli başlı malzemelerinin neler olduğu bellidir. Hastaların hikâyeleri, başlarına gelen ilginç olaylar; doktorların mesleki, bir ölçüde de özel hayatları; doktor-hasta ilişkileri, aralarındaki duygusal yakınlaşma ve gerginlikler; hastaların ve doktorlarla hemşireler başta olmak üzere hastane personelinin karşılaştığı sorunlar;

insanların karakter ve kişilik özelliklerinin dışı yansıması ve bunların hastanelerdeki hayatın akışına etkileri; kimsesiz, fakir, ümitsiz hastaların durumu; yardımlaşma; dayanışma; sevinçleri ve acıları, zorlukları ve kolaylıkları paylaşma ve daha bunlara benzer, hepimizin hayatında bir yeri ve anlamı olan bir çok temalar, olaylar ve olgular bu tür yapımlarda ele alınmakta ve işlenmektedir.

Bundan dolayı, ATV'deki diziyi daha önce izlememiş kimselere "Hastane" adlı bir dizinin varlığından bahsedince, akıllarına, yukarıda sıraladığımız şeyler gelmektedir. Fakat, heyhat ne gezer! Bu dizinin onlarla ilgisi ve ilişkisi, hangi bölümün yayınlandığına bağlı olarak, ya hiç yok, ya da farkına varılmayacak kadar geri planlarda. Peki bu dizi neyi veya neleri anlatmaya çalışıyor? Bu sorunun tek cümlelik bir cevabı var: "Hastane" adlı dizi liberallizmin, liberalliğin ve liberallerin ne kadar kötü olduğunu anlatıyor.

Hem de öyle bayağı, öyle sıradan, öyle doğrudan anlatıyor ki, hayrete düşmek, dehşete kapılmamak mümkün değil. Dizide iki temel şahsiyet var: Bir hastabakıcı ve bir doktor. Hastabakıcının adı Hakkı. Hakkı, tüm kötü vasıfları üzerinde toplayan, bütün iyi vasıflardan çok uzak olan bir kişilik. Yalancı; sahtekâr; üçkağıtçı; insanların hak ve

*Doç. Dr. Atilla YAYLA, Hacettepe Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi

hukukuna asla saygı göstermeyen; bencil; kendi çıkarından başka birşey düşünmeyen; çalıştığı özel hastanenin mutfağından yağ, eczanesinden ilaç çalan; ahlâksız; düzenbaz; hilebaz; geveze; laf cambazı; bugün ak dediğine yarın kara diyen; kimseye güvenmeyen ve kimseye güven vermeyen bir tip. Ve bu adam bir liberal. Dizinin diliyle ve bazı bilgi ve fikir yoksunu gazetecilerin, köşelerde yazan bazı zevatin çok sevdiği adlandırmayla, bir "liboş". Dizinin ikinci tipi ise birincinin tersi. Öyle bir kişi ve kişilik ki, bütün iyi vasıflar onun üzerinde. Dürüst; çalışkan; namuslu; fedakâr; sözüne sadık; dost; sevecen; bilgili; gayretli; yardımsever; altruist. Ve bu kişi bir sosyal demokrat: Sosyal demokrat doktor Salih.

Dizinin bütün bölümleri bu iki kişi arasındaki ilişkilere ve olaylara dayalı. Geriye kalan her tip ve her şey adeta garnitür. Verilen temel mesaj, liberalizmin ve liberallerin ne kadar kötü; sosyal demokrasi-nin ve sosyal demokratların ise ne kadar iyi olduğu.

Hiç şüphesiz herkes dilediği ideolojiyi seçebilir, ona bağlanabilir. İdeolojisini övüp, kendi açısından diğer ideolojileri eleştirebilir. Lâkin, bütün bunları yaparken dürüst olmak, toptancı davranmamak, diyaloga, karşı tarafı dinlemeye ve anlamaya çalışmaya açık olmak da gerekir. **Sosyal demokratların liberalizmi eleştirdiği gibi liberaller de sosyal demokrasiyi ve sosyal demokratları eleştirmektedir. Bu tartışmalar "Hastane" dizisi gibi "soap opera" cinsinden eğlence dizilerinde değil, ciddi, bilimsel, akademik, fikrî çalışmalarda devam edip gitmektedir. "Hastane" dizisinde yapılan ise, sosyal demokrasi açısından liberalizmi eleştirmekten çok, liberalizmi körü körüne karalamak, liberallere saldırmak, hatta küfür ve hakaret etmektir.**

Hastane dizisindeki tiplerin ne ölçüde gerçekçi olduğu ve hayata uyduğu üzerinde uzun uzadıya durmayı gerektirmeyecek bir konudur. Bu ülkeyi biraz olsun bilenler, olan bitene gözlerini ve kulaklarını kapatmayanlar, sözkonusu dizideki tiplerin tam tersi binlerce örnek görebilir ve gösterebilirler. O yüzden, belki de, dizideki aşırı tipler-

lerin senaristin ve baş oyuncuların kişisel hallerinin ve özelliklerinin sanat yoluyla dışa vurumu olduğu da söylenebilir. Bu yüzden, asıl üzerinde durulması gereken, tiplerin özellikleri değil, bu tiplerin canlandırılmasına yol açan motivasyonların neler olduğudur.

Gerek Zeki Alasya ve Metin Akpınar'ın gerekse senaryo yazarının liberalizmle ilgili ciddi bir yazı, makale, kitap okuduğunu zannetmiyorum. Ayrıca, okusalar bile anlayacaklarından emin değilim. Buna ilaveten, tarafsız ve sağlıklı gözlem gücüne sahip olup olmadıklarından da çok şüpheliyim. Öyleyse, nasıl oluyor da, bu insanlar bu kadar cüretkâr bir karalamayı zevkle yapıyorlar?

Bu sorunun bir cevabını, sanatçıların piyasa ekonomisine bakışlarında bulabiliriz. Öteden beri, sanatçıların özgür ruhlu ve özgürlükçü olduğuna inanılır. Doğrusu, böyle iddialı bir hükme varmada çok ihtiyatlı olmak gerekir kanaatindeyim. **Sanatçıların ezici çoğunluğu, söylemde özgürlükçü olmalarına karşın, özgürlüğün siyasî ve iktisadi temellerini kavrayamamaktadır. Meselâ, siyasî yönelim olarak sosyalizmi benimseyenler, özgürlükle sosyalizmin gerektirdiği siyasi modellerin bağdaşmadığını görememektedir. Piyasa ekonomisinin özgürlüğün maddî temelini oluşturduğunu ise neredeyse hiç anlayamamaktadır.**

Bu sanatçılara göre piyasa ekonomisi insan bencilliğinin, sınırsız kuralsız ve sıkça bir kişisel çıkar arayışının iktisadî ortamıdır. Bu öyle bir ortamdır ki, kardeşlik yardımlaşma ve dayanışmayı öldürmekte, insanları amansız bir yarışmaya itmekte, eşitsizlik ve adaletsizlik yaratmaktadır.

Bu inançların hepsi hurafedir. Yanlış ve yalandır. İnsanların kişisel çıkar arayışı meşru ve yararlıdır. Herkes, ama herkes bir şekilde kişisel çıkar arayışı içindedir. Ashında böyle olması değil olmaması yanlış ve zararlıdır. Hiçbir şekilde kişisel çıkarını düşünmediğini söyleyenlere karşı çok dikkatli olmak gereklidir. Genellikle kişisel çıkarına en düşkün olan ve bu uğurda hiçbir

kural ve değer tanımayanlar onlardır. Merak ediyorum, acaba Zeki Alasya ve Metin Akpınar "Hastane"yi yaparken kişisel çıkar aramayıp da ne yapmaktadır? Milyarlarca lira para kazanmak; kendi ideolojisine, alternatifini ahlakla ve insafla bağdaşmayacak şekilde eleştirerek hizmet etmek; şöhretine şöhret katmak kişisel çıkar arayışı değilse nedir?

Kişisel çıkar arayışı yanlış veya kınanacak bir şey değildir. İnsanları kişisel çıkar arayışından ebediyen arındıracak olsaydık, medeniyeti tahrip etmenin en süratli ve en kesin yolunu keşfetmiş olurduk. Kınanması gereken ve insanlığa zararlı olan, ister kişisel çıkar arayışı ister toplumsal çıkar arayışı uğruna, adaletin ve insani varoluşun kurallarını ve değerlerini çiğnemektir. Bunu yapmada en ileri gidenler, kişisel çıkar arayışı peşinde koşanlardan çok, güya onu reddeden ve sözüm ona toplumun çıkarları ve iyiliği uğruna hareket edenlerdir. Hiç şüphenez olmasın, Lenin, Stalin, Hitler, Mao, Mussolini toplumlarının çıkarı uğruna hareket etmekteydi. Saddam, Kim Il ve Kastro'nun da toplumlarının yararı, iyiliği ve mutluluğu uğruna mücadele ettiklerinden kim şüphe duyabilir?

Bazı sanatçıların piyasa ekonomisine adeta düşman oluşlarının bir diğer nedeni şudur: Bu kimseler, piyasanın, kendilerini, sahip oldukları meziyetlere ve yeteneklere uygun olarak mükafatlandırmadığına inanmaktadır. Bu yüzden piyasa ekonomisinden nefret etmekte ve onun yarattığı kendilerine yönelik haksızlığın devlet tarafından düzeltilmesini talep etmektedir. Meziyet ve yetenekleriyle doğru oranlı gelir, statü ve yaşama şartlarına sahip olmadıkları hissi özellikle devlet için çalışan ücretli kesimde yaygındır. Ancak bu hissın-kanaatin yoğunluğu sanatçılarda daha fazladır. Son zamanlarda durum biraz olsun değişmeye başlamıştır. Bilhassa özel televizyonların devreye girmesinden sonra.

Özel televizyonların devreye girmesi, televizyon kanalları arasındaki müthiş rekabet, sadece seyircilerin faydasını artırmakla kalmamış, sanatçıların en başında bulunduğu bir kesime çok daha fazla fayda getirmiştir. Yıllarca boş tiyatro salonlarında oyun sergileyen, şöyle böyle bir hayat yaşayan birçok sanatçı, yıldırım hızıyla büyük paraya ve şöhrete kavuşmuştur. Her zaman orta seviyenin üstünde yer almalarına rağmen Zeki Alasya ve Metin Akpınar da bu grubun içindedir. Zevkle, eğlenerek liberalizme ve onun iktisadi ortam, olan piyasa ekonomisine yönelik karalamalar yapmaları aslında, bu sanatçıların bindikleri dalı kesmelerinden başka bir anlam taşımamaktadır...

Hastane dizisi, henüz bir fikir geleneği olarak ülkemizde varolmayan, yeni yeni gelişmeye başlayan liberalizme çok büyük zararlar vermektedir. **İnsanların zihninde, haksız, yanlış, tahripkâr bir liberalizm karikatürü çizmektedir.** Bu tahribatın giderilmesi, eğer imkânsız değilse, çok zordur. Liberal Düşünce'nin değerli okuyucularına ve akıl ve insaf sahibi herkese sormak istiyorum: Ters olsaydı, yani, "Hastane"deki hastabakıcı Hakkı sosyal demokrat, doktor Salih ise liberal bir tip olarak canlandırılırdı bu ülkede neler olurdu, acaba? ■